

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (21)

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

Dossiernummer
2402473

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Rötjärnbergets naturreservat i Nordmalings kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Rötjärnbergets naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 3.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Fakta om naturreservatet

Administrativa uppgifter om naturreservatet finns i tabellen. Övrig öppen mark består främst av icke skogklädda hållmarker samt vägar.

Namn	Rötjärnberget
Dossiernummer	2402473
NVR-id	2052041
Kommun	Nordmaling
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Cirka 2 km NV om Hörnsjö
Naturgeografisk region	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Enskilda markägare
Fastigheter	Hörnsjö 2:40, 2:74 och 3:72
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	70 hektar
Areal skogsmark	67,5 hektar
Areal produktiv skog	45 hektar
Areal öppen våtmark	1 hektar
Areal övrig öppen mark	1,5 hektar

Tabell med administrativa uppgifter om naturreservatet.

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av hållmarkstallskogar, barrblandskogar och högproduktiva granskogar. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska naturreservatet även tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i delar utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är påverkade av brand, skogsbruk, dikning eller av främmade arter ska syftet även kunna nås genom att:

- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter,
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen,
- genomföra naturvårdsbränning och/eller bränningsefterliknande åtgärder,
- återställa struktur och hydrologi på våtmark och i skog,
- begränsa eller ta bort för området främmande arter eller andra skadliga arter.

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Rötjärnbergets naturreservat har höga bevarandevärden kopplade till både naturmiljöerna och friluftslivet. De höga naturvärdena är främst knutna till områdets gamla hållmarkstallskogar och högproduktiva granskogar. Naturreservatet har en hög grad av naturlighet och variationsrikedom med gott om naturskogsstrukturer som mycket gamla, grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Skogarna är flerskiktade och har lång kontinuitet. Delar är brandpåverkade med förekomst av bränd ved. I området förekommer ett stort antal naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter som exempelvis laxporing, rynkskinn och dvärgbägarlav. Skogarna i reservatet har generellt en låg påverkansgrad men genom större delen av området finns spår av plockhuggning och mindre arealer lövrik ungskog finns i områdets ytterkanter.

Reservatet erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva naturlandskapet genom vandring, svamp- och bärplockning och annat.

I området finns viktiga livsmiljöer för många skyddsvärda arter som är beroende av naturskogar och andra värdefulla naturmiljöer. Sådana områden blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden.

Eftersom området till delar är påverkat av skogsbruk kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av en naturvårdande skötsel som reservatsbeslutet möjliggör. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet främjas av att skötselåtgärder också kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder. Förutsättningarna för att bevara och genom skötselåtgärder utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också områdets landskapsformer och möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång, bro eller brygga,
5. anlägga ledning eller rör,

6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, utfylla eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,
8. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
9. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
10. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk,
11. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller is.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

12. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar och anläggande av brandgator eller brandefterliknande åtgärder,
4. skötselåtgärder för att gynna lövträd och skyddsvärda arter genom att röja eller fälla buskar och träd, ringbarka eller på annat sätt skada träd, tillföra död ved eller andra växtdelar, stängsla samt genomföra markstörning och liknande åtgärder,

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

5. borttagande av för området främmande arter, exempelvis lupiner och contortatall,
6. skötselåtgärder för att begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas,
7. skötselåtgärder för att underlätta för friluftslivet samt för att åtgärda och förebygga slitage och påverkan på mark, växt och djurliv genom anläggande och underhåll av parkeringsplats, leder, rastplats och vindskydd,
8. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål, inklusive forn- och kulturlämningar, genom plantryckning samt röjning och fällning av buskar och träd,
9. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda, kläna kvistar för att använda till lägereld på platsen,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller is,

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor, lavar, alger och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift, orienteringskontroll eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller annat liknande ändamål.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) den som har Länsstyrelsens tillstånd att inventera, genomföra vetenskapliga undersökningar, bedriva miljöövervakning samt genomföra kultur-, biotop-, art- eller fiskevårdande åtgärder. Färd med terrängfordon på barmark ska undvikas och får endast ske när tjänst eller åtgärd inte kan utföras på annat lämpligt sätt (24FS 2022:4). Länsstyrelsen kan ge tillstånd från föreskrifterna ovan för att genomföra även andra kultur- eller biotopvårdande åtgärder,
- c) normalt underhåll av enskild väg, enligt bilaga 2. Träd som fallit eller hotar att falla över väg får kapas men ska lämnas i naturreservatet,
- d) nyttjande av körväg och skoterled inklusive slyröjning, kvistning, samt kapning av träd som fallit eller hotar att falla över körväg och skoterled enligt bilaga 2. Träd som kapas ska lämnas i naturreservatet,
- e) utförsel av avverkad skog på närliggande fastigheter på naturreservatets befintliga drivningsvägar inklusive slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd samt underhåll av

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

vägdike, enligt bilaga 2. Träd som kapas ska lämnas i naturreservatet,

- f) uppföra nytt jakttorn som ersättning för ett befintligt på samma plats. För nya jakttorn på annan plats krävs tillstånd från Länsstyrelsen,
- g) kvistning eller röjning för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas. Länsstyrelsens tillstånd krävs för nya sikt- och skjutgator,
- h) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- i) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- j) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) samt framförande av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten samt påverkan på fågel- och djurliv ska minimeras.

Ärendets beredning

De höga naturvärdena i naturreservatet blev först kända år 2017 i samband med inventering utförd av Länsstyrelsen. År 2019 avverkningsanmälades delar av området. Eftersom Länsstyrelsen konstaterat att området har mycket höga naturvärden och är mycket skyddsvärt inleddes en dialog med markägarna om formellt skydd.

År 2019 tillstyrkte Naturvårdsverket att Länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörda markägare i syfte att bilda naturreservat. Efter förhandlingar mellan markägarna och staten har en överenskommelse om inträngsersättning träffats under vintern 2022 för de

fastigheter som ingår i beslutet. För mellanliggande fastighet tecknades 2024 ett 2 årigt väntansavtal.

Naturreservatet ligger inom Vapstens samebys vinterbetesmarker¹. Samebyn, Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund m.fl. har i mars 2024 beretts möjlighet till konsultationsmöte² (dnr 2440-2024).

Reservatsförslaget har under hösten 2025 sänts på remiss till berörda sakägare, samebyar, myndigheter m.fl. för yttrande och samråd. Följande yttranden har inkommit till Länsstyrelsen:

- **Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Nordmalingskretsen** är i grunden emot att naturreservat bildas. I sitt yttrande lämnar de synpunkter på kostnader för vägunderhåll och åtgärder mot granbarkborreangrepp.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsens arbete med områdesskydd styrs utifrån nationella och regionala strategier. En djupare motivering varför området prioriterats i Länsstyrelsens arbete med områdesskydd finns under "Motivering och bedömning". Syftet med naturreservatet är att skydda värdefulla naturtyper. Vägarna i naturreservatet får fortsatt nyttjas och underhållas av dem som har ansvar eller behov av vägarna, men vägarna bedöms inte vara nödvändiga för naturreservatets besökare eller förvaltningen av naturreservatet. En dialog om skötseln och fördelning av kostnaderna för underhåll av vägar kan inledas med vägansvariga när naturreservatet har vunnit laga kraft. I beslutet finns bestämmelser som medger att åtgärder kan vidtas mot granbarkborreangrepp, om det skulle komma att behövas. Samma undantag som i remissen. Undantagets lydelse är i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning när granbarkborre angripit skog i och kring naturreservat.

- **Sametinget** har inget att erinra mot naturreservatet. Sametinget anser att det av undantag från föreskrifterna framgår att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motor-

¹ Sametinget. IRENMARK. Rennäringsens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

² Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

drivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförordningen (1978:594). Det är viktigt att samebyarna vid planerade skötselåtgärder som t.ex. naturvårdsbränning eller stängsling har reellt inflytande i planering och genomförande av åtgärder. Sametinget noterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

- **Sámiid Riikkasearvi (Svenska Samernas Riksförbund/SSR)** skriver i sitt yttrande att de har ingen erinran gällande bildandet av Röttjärnbergets naturreservat. SSR framför att det är viktigt att de naturreservatet inte orsakar olägenhet för renskötseln i länet. SSR:s uppfattning är att naturreservat ofta bidrar till att bevara naturmiljön vilket kan gynna eventuella betesområden för renen och renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Liksom i remissen med förslag till beslut och skötselplan är renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) och att framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning undantaget från naturreservatets föreskrifter (undantag j). Inför skötselåtgärder som kan påverka renskötseln genomför Länsstyrelsen samråd med berörd sameby.

- **Skogsstyrelsen** finner de aktuella förslagen lämpliga för naturreservatet.
- **Svenska kraftnät** har meddelat att de inte har några synpunkter på förslaget till beslut.
- **Svenska turistföreningen (STF), Umeregionen** pekar på att deras uppgift är att sprida kunskap om och väcka lust till friluftsliv, natur och kultur. De önskar en mer tydlig satsning på friluftslivet med parkeringar, vandringsleder, eldplatser och liknande. Föreningen ställer sig i övrigt positiv till förslaget till beslut och skötselplan för Röttjärnbergets naturreservat.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen anser att friluftsliv i länets naturreservat är viktigt och har gjort flera satsningar för att öka tillgängligheten med leder, rastplatser m.m. i naturreservat i Umeåregionens kommuner. Reservatsbeslutet och

skötselplanen möjliggör framtida friluftslivsfrämjade åtgärder i Rötjärnbergets naturreservat utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar gentemot åtgärder i länets övriga naturreservat. Innan anläggningar byggs görs bl.a. inventeringar, samråd och mer detaljerade planeringar av vilka anläggningar som bäst svarar upp mot behov med hänsyn till tillgänglighet, påverkan på känsliga naturtyper och arter m.m. samt förutsättningar för skötsel och underhåll.

- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)** har meddelat att de avstår från att yttra sig.
- **Västerbottens ornitologiska förening (VOF)** ställer sig positiv till förslaget till beslut. VOF anför att om naturvårdsbränning ska genomföras ska det ske med försiktighet och med god kunskap om området samt inte under häckningstid. Eventuella leder ska dras så att störningskänsliga arter, t.ex. rovfåglar, inte påverkas.

Länsstyrelsens kommentar: Vid genomförande av olika skötsel- och förvaltningsåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och naturtyper göras i varje enskilt fall. Inför en naturvårdsbränning samt vid anläggande av anordningar för friluftslivet genomför en mycket noggrann planering i fält. Förekomster av olika skyddsvärda arter och naturtyper som kan behöva tas hänsyn till noteras och registreras. För att inhämta ytterligare kunskap sker vid behov även samråd med lokala ornitologer eller annan expertis. Om det påträffas särskilt skyddsvärda arter (fåglar eller andra organismgrupper) där förekomsten kan komma att äventyras av planerad åtgärd det med i planeringen. Exempelvis genom lokalisering av led, val av tidpunkt eller justering av gränserna för bränningsområdet så att arten/arterna och naturtyperna inte påverkas eller påverkansgraden minimeras.

Beskrivning av naturreservatet

Rötjärnbergets naturreservat ligger cirka 26 km norr om Nordmaling. Naturreservatet utgörs av ett naturskogsområde med hållmarks-tallskogar, högproduktiva granskogar och talldominerade barrblandskogar. Skogarna har god förekomst av naturskogsstrukturer som

gamla träd, stående och liggande död ved samt i delar bränd död ved. Det finns även en hydrologiskt intakt mindre våtmark. Reservatet hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar. Delar av reservatet är påverkat av skogsbruk.

Naturreservatet kan besökas utifrån sina naturgivna förutsättningar för t.ex. vandring, fågelskådning, svamp- och bärplockning. En skogsväg passerar ett fåtal meter från reservatets sydvästra gräns. Vägen kan tidvis vara avstängd med bom eller beroende på årstid och väder vara svårframkomlig. Skoterleden från Hörnsjö mot Agnäs och Brännland passerar genom naturreservatet i sydväst.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Rötjärnberget är ett mycket värdefullt naturområde som hyser en mångfald av arter knutna till naturskogar. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Området har också höga värden för friluftslivet. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, dikning, fragmentering av exempelvis vägar och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med reservatet.

Naturreservatet är i delar präglad av brand. Området är också påverkat av skogsbruk. För att vidmakthålla viktiga strukturer kan därför skötselåtgärder genomföras som gynnar naturreservatets bevarandevärden på kort och lång sikt. För att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet ges också möjlighet att genomföra skötselåtgärder för att underlätta för besökare och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som har ett

sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets utformning enligt detta beslut ingår i ett större område kring Rötjärnberget med höga naturvärden som Länsstyrelsen bedömt vara skyddsvärt. Naturreservatet planeras att utökas i framtiden och då få en utformning som tydligare inkluderar de kända natur- och friluftsvärdena i området.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Rötjärnberget har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Rötjärnberget ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd³.
- Högproduktiv granskog som finns inom reservatet är en prioriterad skogstyp för skydd. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden⁴.
- Området ligger inom ett värdenätverk för barrskog⁵ och därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och

³ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 7168.

⁴ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 7168.

⁵ Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018)*.

utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå⁶. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet. Formellt skydd av värdefull natur, varav naturreservat utgör en stor del, är ett av de viktigaste verktygen för att nå målen om biologisk mångfald.

Skyddet stärker främst möjligheterna att nå miljömålet Levande skogar men också miljömålet Ett rikt växt och djurliv och i viss mån också miljömålet Myllrande våtmarker.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.

⁶ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare och boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Reservatet ligger inom ett kärnområde som är av riksintresse för rennäringen (3 kap. 5 § miljöbalken). Det är ett trivselland där renarna betar under en längre tid. Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet inte påverkar riksintresset negativt. Länsstyrelsen bedömer vidare att riksintresset för rennäringen inte är ett motstående intresse inom reservatets avgränsning. Inför större skötselåtgärder som kan påverka renskötseln genomför Länsstyrelsen samråd med berörd sameby.

Naturreservatet har inga vattendrag men de södra delarna av naturreservatet ligger inom Öreälvens avrinningsområde som är av riksintresse (4 kap. 6 § miljöbalken), förbud mot vattenreglering.

Nordmalings kommuns översiktsplan⁷ redovisar det berörda riksintresset för rennäringen. Kommunens ställningstagande beträffande rennäringen är bl.a. att rennäringens sammanhängande betesområden och de funktionella sambanden ska säkerställas samt att fragmentering

⁷ Nordmaling kommun. 2025. Nordmalings översiktsplan Antagandehandling. Antagen av kommunfullmäktige 2025-06-23. Diarienummer 2022-044-121.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

av sammanhängande betesområden och flyttleder som är viktiga för rennäringens bedrivande inte ska tillåtas. Kommunen ska också verka för ökad biologisk mångfald i naturområden.

Naturreservatet berörs inte av några gällande eller förfallna undersökningstillstånd eller utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut om bildande av naturreservatet Rötjärnberget är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen finner att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis alla orkidéer, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars – 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.
- Färdsel på barmark i terräng med elcyklar, elskotrar och andra liknande mindre motoriserade fordon ingår inte i allemansrätten⁸ och för denna typ av mindre motoriserade fordon gäller också särskilda regler enligt 2 § lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

⁸ Naturvårdsverket vägledning om allemansrätten.

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/friluftsliv/motortrafik-i-naturen/elcyklar-och-mindre-motoriserade-fordon/>, Läst 2025-08-26.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Lena Lundevaller, handläggare områdesskydd, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Åsa Stenman, handläggare områdesskydd, medverkat.

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

Lena Lundevaller

Handläggare områdesskydd

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

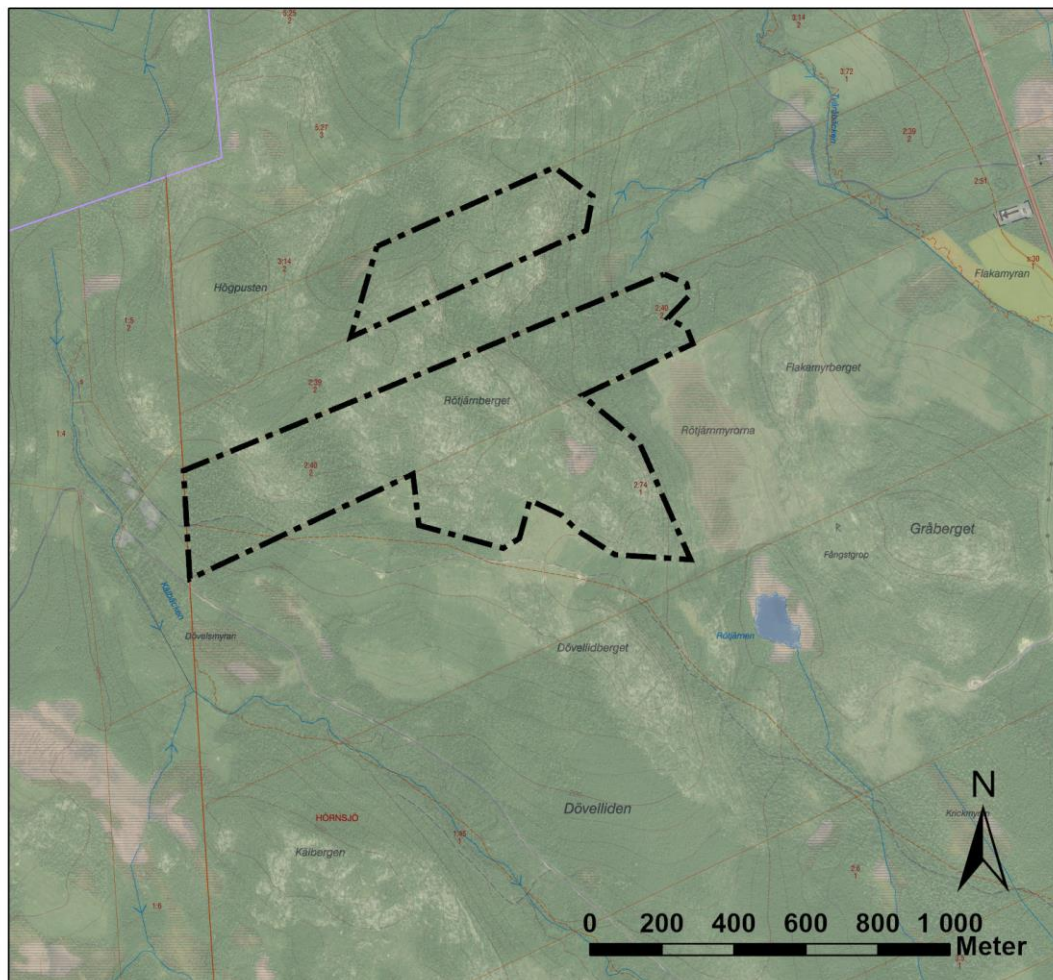
Bilagor

1. Beslutslista
2. Beslutslista för föreskrifter om vägar och skoterled
3. Skötselplan med bilagor
4. Överklagandehänvisning regeringen

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

Bilaga 1

Naturreservat

Rötjärnberget

Nordmalings kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut med
diarienummer 511-4473-2019

Naturreservat gräns

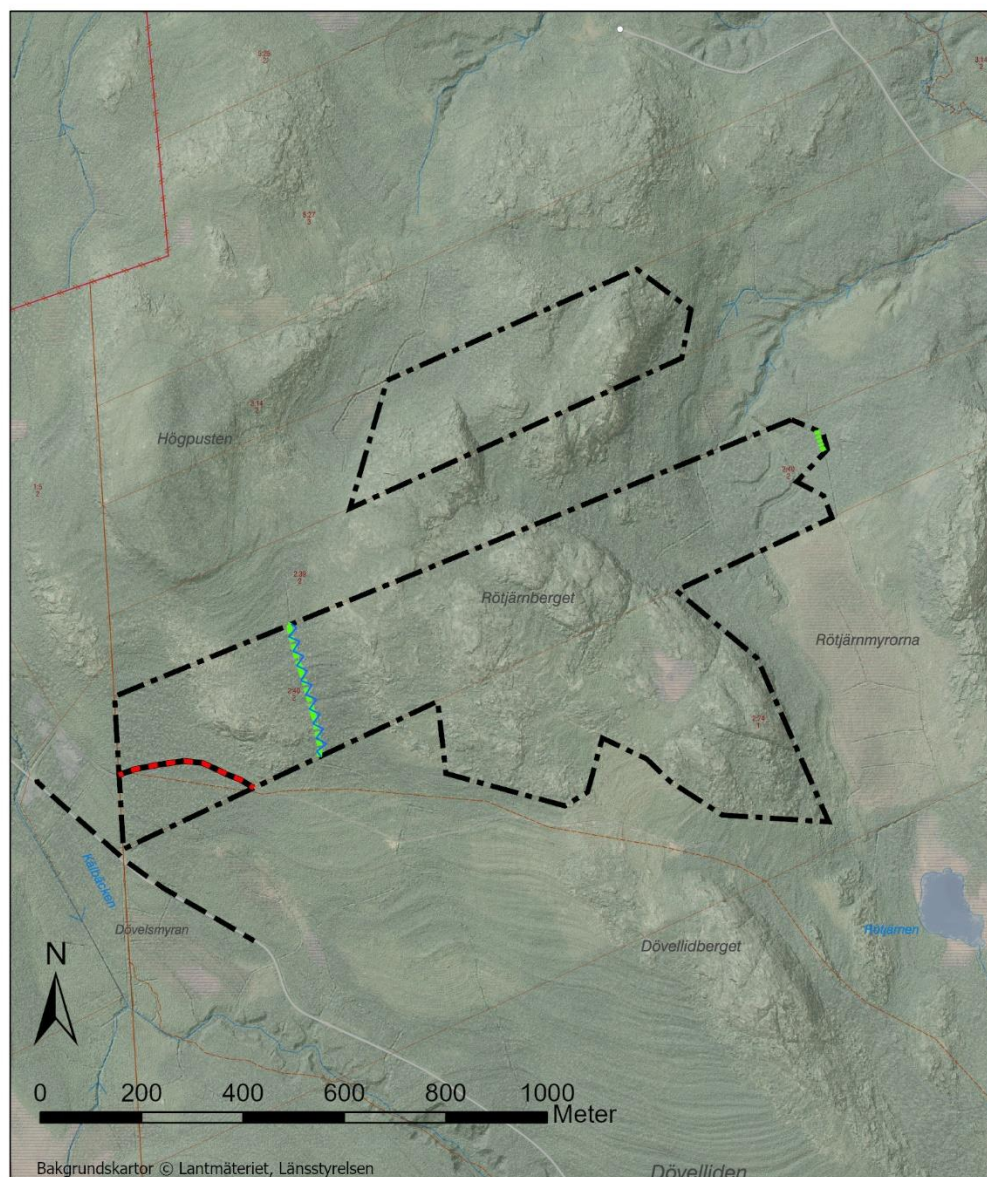
Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen

Beslutskarta Rötjärnbergets naturreservat i Nordmalings kommun.

Bilaga 2

Bilaga 2

- Enskild bilväg
- Drivningsväg
- +— Körväg och skoterled
- ~~~~~ Vägdike

 Naturreservat gränsLänsstyrelsen
Västerbotten

Karta med vägar, vägdike och skoterled markerade för Rötjärnbergets naturreservat, Nordmalings kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut

1 (18)

Datum	Diarienummer
2025-10-21	4473-2019

Skötselplan för Rötjärnbergets naturreservat i Nordmalings kommun

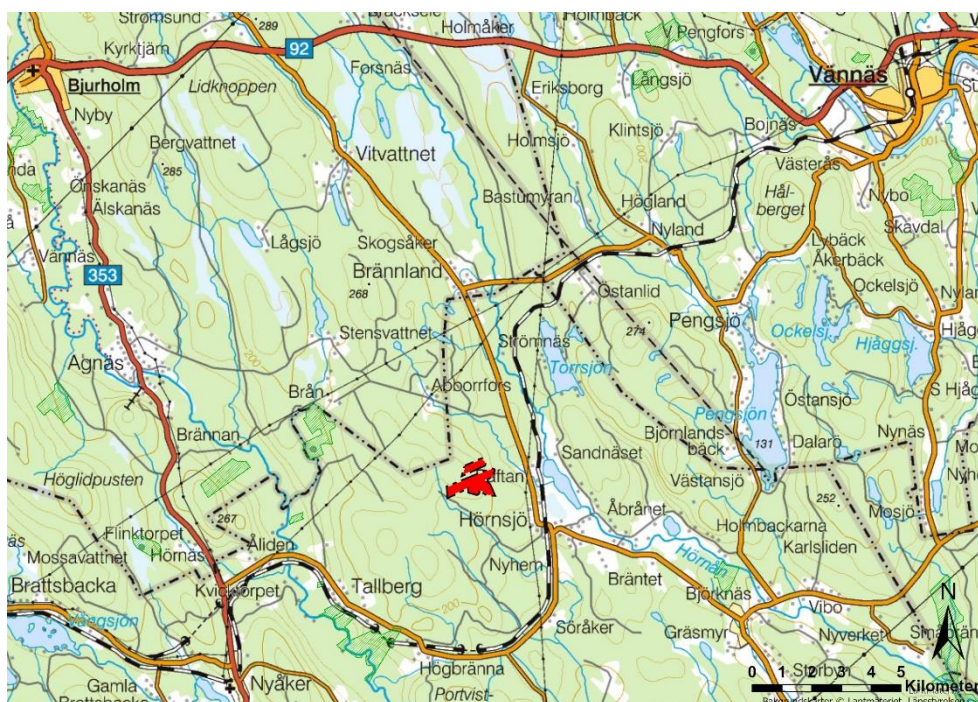

Foto: Lena Lundevaller

1 Beskrivning av naturreservatet

1.1 Läge och landskap

Rötjärnbergets naturreservat ligger i norra delen av Nordmalings kommun, cirka två kilometer nordväst om byn Hörnsjö, nära gränsen till Bjurholms kommun. Naturreservatet består av större delen av Rötjärnbergets topparti och dess sluttningar. Höjden över havet varierar från 200 upp till 270 m.ö.h. på Rötjärnbergets topp. Rötjärnberget har en brant östsluttning. I naturreservatet finns också en liten myr insprängd mellan höjderna.

Naturreservatet Rötjärnberget (röd markerat med svart streckad linje) ligger cirka två kilometer NV om Hörnsjö. På kartan syns också några närliggande naturreservat (grön streckad markering).

1.2 Naturgeografiska förhållanden

Naturreservatet består av flera hållmarkstoppar med mellanliggande svackor. Terrängen upplevs därför i större delen av reservatet som sluttande i olika riktningar. Rötjärnbergets östsluttningar är riktigt branta med stup.

Berggrunden består av granit och paragnejs. De höga lodytorna på bergets sydöstra sidor syns på långt håll. De är delvis ett resultat av en dominerande isrörelseriktning från NNV. Inlandsisen tryckte på

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

bergens nordsida. När sedan trycket släppte på bergens läsidor plockades material med av isen. Kvar blev trappstegsformade branter, s.k. distala plockbranter. Sprickor i berg och block vittnar om den efterföljande landhöjningens krafter. Landhöjningen var snabbast i början och orsakade bland annat kraftiga jordbävningar. På flera ställen syns horisontella sprickor, s.k. bankningsplan.

Naturreseptatet ligger under högsta kustlinjen, HK, vilket innebär att hela reservatet varit utsatt för svallningsprocesser. På topparnas flacka hållmarker saknas därför jordtäckte eller det är mycket tunt. Det finns några klapperstensfält med grovt rundade stenar från tiden då havet låg på denna nivå för cirka 10 000 år sedan¹. Området är annars överlag blockfattigt. På de lite mindre branta sluttningarna ligger svallad morän och svallsediment. Nedanför branterna norr om Rötjärnmyrorna finns några raviner i de sandiga sedimenten.

1.3 Skog

På topppartierna står gammal hållmarkstallskog och i svackorna gran-skogar. Lövinslaget är generellt sparsamt men ökar mot öster. I söder finns en ungskog med planterad tall.

Hållmarkstallskog. Foto: Julia Pettersson.

På naturreseptatets hållmarker är jordtäckte tunt och bottenskiktet består av lavar och låga ris. I de högre delarna står många krumma

¹ Sveriges geologiska undersökningar (SGU). Kartvisare. Strandförskjutningsmodell.

tallar. Träden har stor åldersspridning och det är förhållandevis gott om död ved i form av silverfuror, både stående och liggande. I de centrala och östra delarna finns några områden med riktigt gamla tallar, mellan 300 och 400 år. Några naturvårdsarter som noterats är motaggsvamp och laxporing. Brandspår förekommer med brandljud och någon enstaka kolad stubbe med vedskivlav och blanksvart spiklav. Det är 120-150 år sedan senaste branden. På hållmarkerna i sydväst är skogen något yngre, 130-160 år. Det är sparsamt med död ved och bitvis har skogen plockhuggits.

I svackorna växer kring 150-årig granskog med inslag av tall och sparsamt med björk. Skogen är i stora delar välskiktad med stor stamdiameterspridning. I sydväst är skogen bitvis utställd till följd av äldre gallringar. Det finns allmänt till rikligt med död ved i olika nedbrytningsstadier och på några ställen hänglavar. Markvegetationen domineras av lågörter och i friskare delar av blåbärsris. I öster är granskogarna mer produktiva med grova gamla granar, uppemot 200 år. I de frodigaste delarna växer bland annat ormbär, stenbär, torta och örnbräken. Det finns också sumpiga partier med vitmossa i bottenskiktet. Granskogarna hyser värdefulla livsmiljöer för flera skyddsvärda och rödlistade arter, bland annat har gammelgransskål, rosenticka, rynkskinn, stjärntagging och violettgrå tagellav noterats. Granskogen längst i öster är delvis påverkad av diken.

1.4 Våtmarker

I naturreservatet finns i öster en fattig öppen myr med en vattenspegel. I små svackor på hållmarkerna finns mindre våtmarker och fuktdrag med vitmossor. Naturreservatets våtmarker är i huvudsak hydrologiskt intakta.

Det finns inga vattendrag i naturreservatet. Den södra delen av naturreservatet avvattnas mot vattendrag utanför naturreservatet som ingår i Tvärbäckens avrinningsområde. Tvärbäcken är en del av Öreälvens avrinningsområde. Den norra delen avvattnas mot bäckar som är en del av Hörnåns avrinningsområde.

1.5 Arter

Rötjärnberget naturreservat utgör en mycket lämplig miljö för arter knutna till äldre granskog och hållmarkstallskog.

Följande skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter har påträffats (hotkategori enligt Artdatabankens Rödlista 2020² inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar): blanksvart spiklav (*Calicium denigratum*, NT), garnlav (*Alectoria sarmentosa*, NT), skinnlav (*Leptogium saturninum*), vedskivlav (*Hertelidea botryosa*, NT), violettgrå tagellav (*Bryoria nadvornikiana*, NT), gammelgransskål (*Pseudographis pinicola*, NT), granticka (*Porodaedalea chrysoloma*, NT), gränsticka (*Phellopilus nigrolimitatus*, NT), laxporing (*Rhodonia placenta*, VU), motaggsvamp (*Sarcodon squamosus*, NT), rosenticka (*Rhodofomes roseus*, NT), rynkskinn (*Phlebia centrifuga*, VU), stjärntagging (*Asterodon ferruginosus*, NT), trådticka (*Climacocystis borealis*), ullticka (*Phellinidium ferrugineofuscum*, NT), linnea (*Linnaea borealis*), ormbär (*Paris quadrifolia*), spindelblomster (*Neottia cordata*), stenbär (*Rubus saxatilis*), taggstarr (*Carex pauciflora*), torta (*Lactuca alpina*), tuvull (*Eriophorum vaginatum*), vågbandad barkbock (*Semanotus undatus*), lavskrika (*Perisoreus infaustus*), orre (*Lyrurus tetrax*), tjäder (*Tetrao urogallus*), tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*, NT).

1.6 Kulturhistoria

Det finns inga registrerade fornlämningar eller kulturlämningar inom reservatet enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök³.

Äldre tiders nyttjande av skogen syns i form av spridda stubbar från plockhuggning och resterna av en kolmila.

1.7 Renskötsel

Naturreservatet ligger inom Vapsten samebys förvinter- och vinterbetesland, som nyttjas från senhösten till våren. Vapstens sameby är en fjällsameby. Naturreservatet ligger inom ett viktigt trivselland dit renarna söker sig med goda betesmarker. Betesområdet är ett kärnområde av riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken⁴.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bland annat väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism med mera i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet.

² SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*.

³ Riksantikvarieämbetets databas Fornsök.

⁴ Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

1.8 Friluftsliv

Rötjärnbergets naturreservat är ett trevligt och relativt lättillgängligt besöksmål för egna strövtåg. På flera platser ges fina utblickar över det omgivande landskapet. En tur på Rötjärnbergets hållmarker längs höjdryggarna kan vara relativt lättvandrad. Sluttningarna i söder och öster är mycket branta och därmed mer svårtillgängliga. En skogsväg ansluter till naturreservatet och byn Hörnsjö kan också nås med kollektivtrafik.

Utsikt mot Rötjärnbergets nordöstra utlöpare. Foto: Lena Lundevaller.

Naturreservatet saknar besöksanordningar. Naturreservatet kan besökas året runt för egna strövtåg, svamp- och bärplockning. Särskilt fina fika- och utsiktsplatser finns på höjdryggarna i öster (bilaga 2). Reservatet erbjuder också goda möjligheter till naturstudier. På hållmarkerna ligger fekalier av både tjäder och orre som visar hur deras födopreferenser varierar över året. Vid den lilla myren syns tretåiga hackspettens karaktäristiska ringar på flera av granarna.

Skogsbilvägen från Hörnsjö söder om naturreservatet har varierat underhåll. Vägen kan tidvis vara avstängd med bom eller beroende på årstid och väder vara svårframkomlig med bil. Ett besök i naturreservatet inleds då med en promenad eller skidturl på 2 – 3 kilometer,

beroende på val av väg. I sydväst passerar en skoterled från Agnäs och Hörnsjö naturreservatet. De lavklädda hållarna kan vi regn och snö bli mycket hala och delar är mycket branta, särskilt i öster.

2 Natura 2000

Större delen av naturreservatet ingår inte i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000. Delar av naturreservatet i söder ligger inom Öreälvens avrinningsområde som är ett Natura 2000 område. Där finns i naturreservatet inga vattendrag eller sjöar men Rötjärnbergets sluttningar avvattnas i dessa delar mot vattendrag utanför reservatet som mynnar i Öreälven. Utpekad naturtyp för Natura 2000 området är bl.a. myrsjöar (3160).

I naturreservatet är följande naturtyper och Natura 2000-arter noterade.

Naturtyp enligt Natura-naturtypskartan (NNK), kartering enligt Naturvårdsverket: gles hållmarkstallskog (8920), taiga (9010), näringsrik gran-skog (9050), myrsjöar (3160) samt öppna mossar och kärr (7140).

Natura 2000-arter: orre (A409), tjäder (A108) och tretåig hackspett (A241).

3 Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i tre skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt behov av åtgärder, se bilaga 1. För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan vidtas av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet. Skötselåtgärder genomförs utifrån nationella och regionala prioriteringar och i mån av tillgängliga resurser.

För beskrivning av skötselområdenas naturmiljöer och arter, se kapitel 1.

3.1 Främmande arter

För området främmande arter kan på ett negativt sätt påverka förekomsten och spridningen av den naturliga floran och faunan.

Bevarandemål

För samtliga skötselområden gäller att främmande arter eller stammar inte ska utgöra ett hot mot naturreservatets naturvärden.

Skötselåtgärder

För området främmande arter ska i alla skötselområden kunna tas bort om behov uppstår. Exempelvis om lupiner eller främmande trädslag sprider sig innanför naturreservatsgränsen.

3.2 Skötselområde 1: Barrskog

Areal: 60 hektar

Skötselområdet utgörs i huvudsak av äldre hållmarkstallskogar i höglägen och granskogar i lägre delar. Det finns enstaka spår av brand. Det finns också spridda spår av plockhuggning men stora delar saknar helt spår av skogsbruk. I skötselområdet finns också mot naturreservatets ytterkanter några mindre områden med yngre skog från avverkningar utanför reservatet.

I väster passerar genom skötselområdet en körväg som också används som skoterled och en drivningsväg. Det finns också ett dike längsmed drivningsvägen. Diket löper öster om vägen. Diket är starkt rödfärgat av rödockra och har en bård av granar mellan drivningsvägen och diket. Det finns också en drivningsväg i skötselområdets östra del.

Naturreservatet ligger i ett nätverk för bevarande av gamla barrskogar⁵.

Bevarandemål

- Skötselområdets skogar ska bestå av äldre grandominerade skogar och hållmarkstallskogar.
- Skogarna ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan

⁵ Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018).

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.

- Skogarna ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Skötselområdet ska ha en naturlig hydrologi.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.

Blåbärsgranskog på en sluttning. Foto: Julia Pettersson.

Skötselåtgärder

Förvaltningen av skötseln av skötselområdets skogar ska vara inriktad på att bevara gamla granskogar och hållmarkstallskogar med de strukturer och arter som hör till dessa. Där områdets bevarandevärden är påverkade eller riskerar att försvinna kan punktvisa skötselinsatser övervägas. Det kan till exempel handla om att ta bort uppväxande gran i hållmarkstallskogarna, säkerställa att det finns döende tallar, liggande och stående furor samt att granskogarna har rikligt med död granved i olika nedbrytningsstadier.

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

Åtgärder för att minska konkurrensen

Där igenväxning och förtätning av trädskiktet kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av gran genomföras för att öka solinstrålningen och minska konkurrensen.

Åtgärder för att öka mängden substrat

Där brist på substrat som död ved kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning, katning, fällning av träd eller tillförsel av död ved genomföras för att öka mängden substrat.

Markstörning

Där ett slutet och tjockt vegetationstäckes kan påverka områdets naturvärden negativt kan fläckvis markbränning eller mekanisk störning av markskiktet genomföras.

Naturvårdsbränning

Naturvårdsbränning kan genomföras i delar av områdets tall- och tallblandskogar där det är tekniskt möjligt. En exakt avgränsning och frekvens för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs i varje enskilt fall.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Vägar, skoterled och diket längs drivningsvägen i väster får vara kvar, nyttjas och underhållas i enlighet med naturreservatets föreskrifter. De ingår inte i förvaltningen och skötseln av naturreservatet. Det finns inget som ur naturreservatssynpunkt hindrar att dessa tillåts växa igen eller på annat sätt åtgärdas för att återställa mer naturliga livsmiljöer och hydrologi, se också kapitel 6.

3.3 Skötselområde 2: Ung- och medelålders skog

Areal: 6,5 hektar

Den södra delen av skötselområdet består av ett planterat tallbestånd med uppslag av lövträd, främst björk och rönn. Kvar står också några högstubbar och torrakor. Området avverkades i början på 2000-talet.

Det nordvästra området utgörs av en mer sluten barrblandskog från avverkningar på 1960- och 1970-talen.

Bevarandemål

- Ungskogarna ska förvaltas så att höga naturvärden på lång sikt utvecklas och att områdena därmed förstärker värdena i naturreservatets övriga delar. Områdenas utveckling från ungsogor med dess lövrikedom kan också kompensera en brist på lövbrännor som successionsfas efter brandstörning som kan uppkomma i omgivande landskap.
- Skogen ska ges möjlighet att successivt utveckla höga naturskogsvärden och skogen ska på sikt präglas av naturliga processer och innehålla naturskogsstrukturer motsvarande de bevarandemål som angetts för skötselområde 1.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer. Genom att lämna området för fri utveckling tillåts det åldras och med tiden tillkommer viktiga substrat som död ved och gamla träd.

Lövgynnande och variationsskapande åtgärder

I de fall områdets utveckling riskerar att gå i en icke önskvärd riktning kan till exempel selektiva röjningar, frihuggningar eller andra åtgärder genomföras för att skapa ett bra utgångsläge för att området ska utvecklas åt ett gynnsamt håll.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Skötselområdet kan på lång sikt utvecklas så att det kan föras till skötselområde 1.

3.4 Skötselområde 3: Våtmark och dikad skog

Areal: 3,5 hektar

Skötselområdet består av naturreservatets små våtmarker och dikad skog. På våtmarkerna finns mindre öppna vattensamlingar i form av källor och gölar. Våtmarkerna har huvudsakligen ostörd hydrologi. Nära naturreservatsgränsen i öster passerar en drivningsväg genom skötselområdet.

Den lilla myren med myrsjö omgiven av hällmarkstallskog med gamla grånade furor.
Foto: Lena Lundevaller.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska bestå av fysiskt och hydrologiskt intakt våtmark och skog.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.

- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras. På kartan i bilaga 1 finns några av reservatets diken markerade. Om en hydrologisk återställning genomförs i det östra skötselområdet med granskogar och raviner kan området föras till skötselområde 1.

4 Skötsel för friluftsliv

Här redovisas de skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter.

Naturreservatet kan besökas utifrån sina naturgivna förutsättningar för egna strövtåg och naturstudier. Tillgängligheten är relativt god med en skogsbilväg strax sydväst om naturreservatet. Skoterleden som passerar genom naturreservatet ingår inte i naturreservatets förvaltning, se kapitel 6 och bilaga 2.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området.
- Informationen ska också bidra till att syftet med områdes-skyddet uppnås.

Åtgärder för friluftsliv

Information

Informationen om Rötjärnbergets naturreservat ska underlätta för besökare att uppleva området, förhöja upplevelsen av besöket samt informera om gällande regler.

Minst en informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, sätts upp och underhålls i anslutning till reservatet (bilaga 2). Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

Övriga anläggningar

Besöksmålets utveckling med besöksantal, slitage o.dyl. tillsammans med åtgärder i närliggande naturreservat ligger till grund för framtida prioriteringar av resurser för friluftslivsfrämjande åtgärder samt insatser för att undvika skador och störningar på naturmiljöer och arter. Det ska vara möjligt att anlägga stig, grillplats och vindskydd samt genomföra begränsad röjning för att förbättra utsikt. Åtgärder för att stärka upplevelsevärdena kan vid behov kompletteras med säkerhetsförebyggande åtgärder, till exempel information om stup.

Åtgärder för friluftslivet genomförs utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med länets övriga naturreservat.

5 Övriga anordningar

Det finns inga kända övriga anordningar, se kapitel 6 för vägar och skoterled.

6 Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får nyttjas och underhållas och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt naturreservatets föreskrifter.

I nära anslutning till naturreservatets gräns i sydväst finns en enskild väg från Hörnsjö. Gamla Högdalsvägen passerar genom naturreservatet i sydväst. Den är 2025 farbar med bil och används också som skoterled.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

Skoterleden går från Hörnsjö till Agnäs och Brännland. Det finns också två drivningsvägar i väster och öster, se bilaga 2 till beslutet. Drivningsvägarna får nyttjas i direkt samband med utförsel av avverkad skog på närliggande fastigheter. Underhåll av vägarna, vägdiket vid den västra drivningsvägen och skoterleden i nuvarande läge inklusive avverkning av uppväxande buskar samt borttagande av träd och buskar som hotar att falla över vägarna är tillåtet i enlighet med naturreservatets föreskrifter. Vägarna i naturreservatet förvaltas inte inom ramen för naturreservatets skötsel. Ur naturreservatssynpunkt kan vägarna i naturreservatet och vägdiket genom naturreservatet tillåtas att växa igen och åtgärder genomförs för att påskynda ett mer naturligt skogstillstånd.

7 Samråd angående renskötsel

Renskötsel får bedrivas i naturreservatet enligt gällande lagstiftning. Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Rötjärnbergets naturreservat som kan medföra påverkan på renskötseln. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

8 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar inom reservatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturreservatets bevarandemål och tillståndet för områdets livsmiljöer ska dokumenteras regelbundet. Så långt möjligt ska fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur användas. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets naturtyper och skötselområden (bilaga 1).

Bilagor

1. Karta över skötselområden i naturreservatet
2. Karta med anordningar för friluftslivet inklusive förslag på plats för informationsskylt och utsiktsplatser

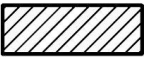
Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

Bilaga 1

Bilaga 1

	1. Barrskog
	2. Ung- och medelålders skog
	3. Våtmark och dikad skog
	Dike
	Naturreservat gräns

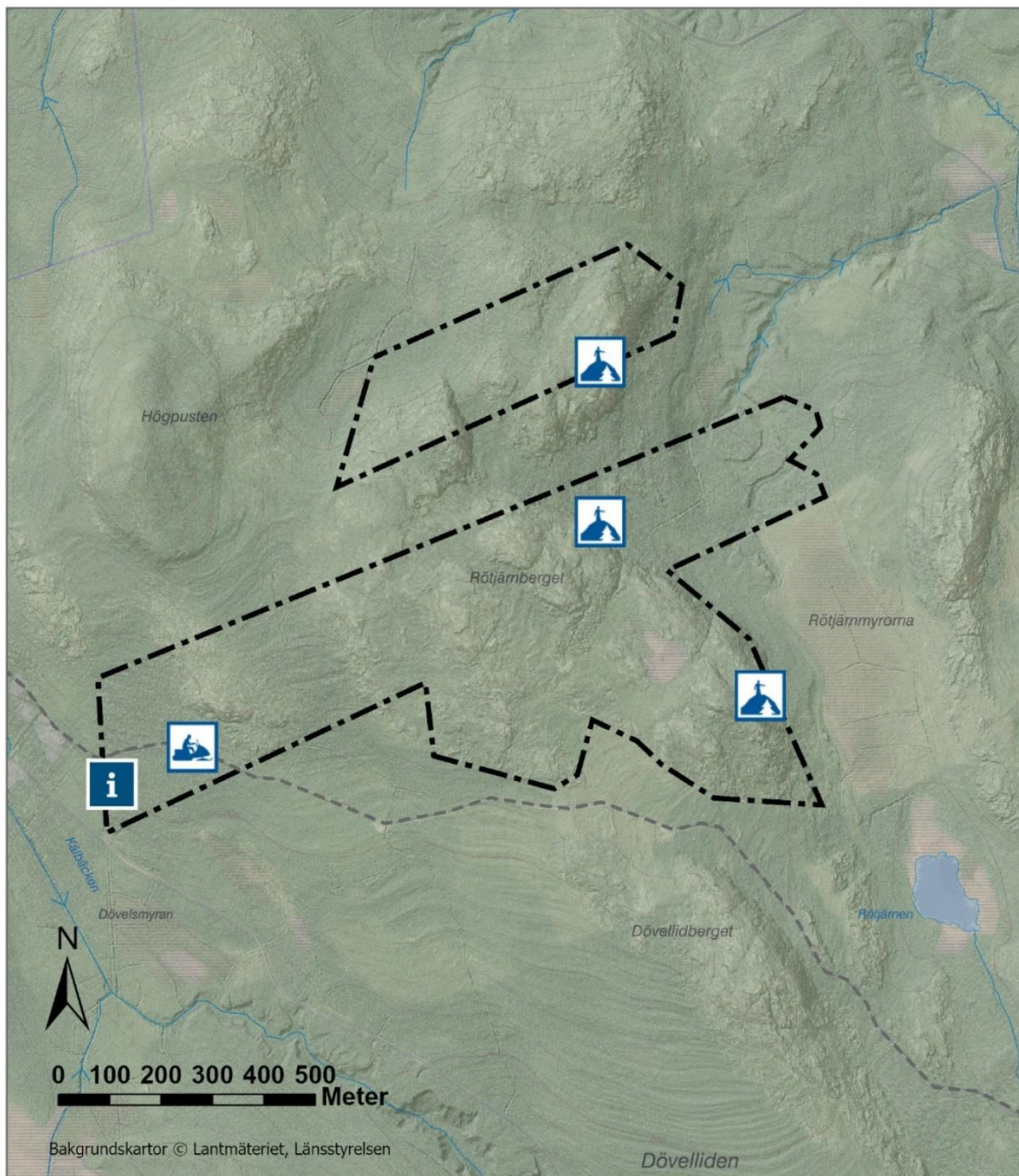

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med skötselområden i Rötjärnbergets naturreservat, Nordmalings kommun.

Bilaga 2

Bilaga 2

Reservatsanordningar

Information

Besöksmål

Utsikt

Övriga anordningar

Skoterled

Länsstyrelsen
Västerbotten

Naturreservat gräns

Karta med anordningar för friluftslivet inklusive förslag på plats för informationsskylt och några utsiktsplatser i Rötjärnbergets naturreservat, Nordmalings kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4

1 (2)

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
4473-2019

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.